

WWF *for a living planet®*

WWF Verdens naturfond
Postboks 6784 – St. Olavs plass
0130 Oslo
Org.nr.: 952330071MVA
Tlf: 22 03 65 00
post@wwf.no
www.wwf.no
[facebook.com/WWF Verdens naturfond](https://facebook.com/WWFVerdensnaturfond)

Klima- og miljødepartementet

Oslo, 08.09.2025

Høringsuttalelse til forslag til tiltaksplaner etter kvalitetsnorm for villrein for Hardangervidda og Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder

WWF Verdens naturfond takker for muligheten til å komme med innspill om forslag til tiltaksplaner etter kvalitetsnorm for villrein for Hardangervidda, Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder.

Villrein er en norsk ansvarsart, og derfor er det positivt at regjeringen satser på å forbedre vilkårene for arten i disse tre villreinområdene. Trenden for villrein de siste tiårene har vært urovekkende og det trengs målrettet og strategisk arbeid for å snu den. Villreinen er hardt presset fra mange kanter på grunn av utbygging av hyttefelt og infrastruktur, ferdsel, sykdommer m.m.

Det ble i faggrunnlaget foreslått 6 tiltakspakker for å bedre tilstanden for villreinen på Hardangervidda:

- Tiltak for å bedre reinens tilgang til gode kalvings- og oppvekstområder, samt sommerbeiter i nord-vest
- Tiltak for å sikre høst- og vinterbeiter på nord- og østvidda med tangene østover
- Tiltak for å ivareta de urørte områdene som reinen faktisk bruker i dag. Disse må ivaretas slik at ferdsel og forstyrrelser ikke øker og disse områdene forringes
- Tiltak for å ivareta funksjonaliteten i trekk mellom ulike sesongbeiter gjennom året, som tar høyde for variasjoner i populasjons- og klimatiske forhold, mellom år og over tid
- Vurdere endringer i bestandsforvaltningen som bidrar til å øke slaktevekter og opprettholde kalveproduksjonen innenfor rammene av håndteringen av skrantesyke og de overordnede målene i bestandsforvaltningen
- Overordnet tiltakspakke for å bedre tilstanden i Hardangervidda villreinområde

Tiltakene som ble foreslått i faggrunnlaget inkluderte blant annet:

- Etablering av tunneler som ivaretar villreintrekk over Rv7 og E134 når situasjonen med skrantesyke tillater det
- Stenging av fire av DNT sine selvbetjente turisthytter og nedlegging av tilhørende stisystem, samt endring av åpningstider på turisthytter og tidspunkt for kvisting av vinterløyper

- Sonering av motorferdselen vinterstid slik at den i utgangspunktet skal foregå i perioder hvor det er mindre sannsynlig at reinen bruker de aktuelle sonene, samt speilvendning av andre ferdselsformer enn ferdsel til fots og på ski
- Stenging av enkelte veier som går langt inn i villreinområdet for allmenn ferdsel, med tilgang for grunneier og bruksberettigede - Vurdering av nye fredningssoner og nattefredning under jakta, styrket jegeropplæring og fokus på jegeradferd, selektivt jaktuttak for å fremme de gode avlsdyrene
- Ny forvaltningsmodell for nasjonalparken med tilhørende verneområder slik at forvaltningen blir lik øvrige nasjonalparker i Norge.

De mest sentrale tiltakene som foreslås for forbedring i de to Setedalsområdene er:

- Tiltak i viktige trekk- og funksjonsområder for villreinen som blant annet omfatter begrensning på ferdsel og fjerning av trekkhindringer på anleggsveier
- Restaurering av trekkveier
- Flytting og nedlegging av turisthytter, stier og løyper
- Reduksjon i aktiviteter som forstyrrer villrein i viktige trekkområder, herunder jaktutøvelse

WWF støtter disse forslagene. Samtidig vil vi oppfordre til å ha et bredere forvaltningsperspektiv med økosystemtilnærming på et overordnet nivå. Mer helhetlig forvaltning er nødvendig da det tar høyde for alle potensielt påvirkende faktorer i villreinens leveområder, som beitedyr, utbygging, eventuell tilstedeværelse av predatorer som jerv, m.m. Det bør også vurderes å begrense jakten på villrein i enkelte tilfeller/områder. En art som sliter på grunn av andre faktorer vil påvirkes ytterligere negativt av avskyting gjennom jakt.

Når det gjelder dyrehelse bør man se etter naturvennlige løsninger, som reintroduksjon av jerv. Jerv er en viktig brikke i fjelløkosystemer som kan eliminere syke individer av villrein med langt bedre presisjon enn det forvaltningen klarer. Å begrense eller forby utmarksbeite av sau i villreinens områder kan også være et viktig virkemiddel for å forbedre villreinens helse. Med varmere klima øker risiko for spredning av nye parasitter og sykdommer, derfor er det ekstra viktig å følge føre-var prinsippet.

Når det gjelder ferdsel, så står allemannsretten veldig stekt i Norge. Det at det likevel vurderes å sette begrensninger for menneskelig ferdsel i visse områder og tidsrom i villreinens leveområder er et steg i riktig retning med tanke på villreinens velvære. Ferdselsrestriksjoner/kanalisering kan være et viktig tiltak for å forbedre villreins levevilkår i fjellet. Slike midlertidige (eller permanente) restriksjoner er en liten pris å betale for å sikre overlevelsen av sunne villreinbestander i Norge.

Det er også behov for en langt bedre arealforvaltning i den norske fjellheimen. Bit-for-bit nedbygging av villreinens leveområder påvirker arten svært negativt. Det er derfor nødvendig med en langt mer helhetlig og langsiktig arealforvaltning for å ivareta de områdene som er viktige for villreinen, da særlig viktige trekkruiter eller kalvingsområder. Kommunene har en viktig

rolle å spille her. Det er også behov for en nasjonal oversikt over utbyggingsplanene i kommunene slik at områder som er viktige for villreinen ikke blir fragmentert eller i praksis gjort utilgjengelige for villreinen.

Det er også behov for vern og restaurering av natur. Den globale naturavtalen som Norge var med på å signere i 2022, har målsettinger om 30 prosent representativt vern og 30 iverksettelse av restaurering av minst 30 prosent ødelagt natur innen 2030. Dette er ikke minst viktig i villreinens leveområder.

En så arealkrevende art som villrein krever betydelige tiltak hvis man virkelig vil forbedre situasjonen. Det må derfor komme på plass en rekke nasjonale og regionale krav og virkemidler som sikrer at villreinens leveområder ivaretas i praksis på lokalt nivå.

Vennlig hilsen
for WWF Verdens naturfond

(sign.)
Zanete Andersone-Lilley
Seniorrådgiver